

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2026. № 2.

ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.2.113>

УДК 336.748

О. К. Гаришина,

к. е. н., професор, професор кафедри менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування,

Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5656-6932>

ВПЛИВ ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ Д. ТРАМПА НА РОЗВИТОК ВАЛЮТНИХ РИНКІВ

О. Harshyna,

Ph D in Economics, Professor, Professor of the Department of Management,

Marketing and Public Administration, Academician Yuriy Bugay

International Scientific and Technical University

THE IMPACT OF D. TRUMP'S PROTECTIONISTS POLICY ON THE DTVTLOPMENT OF FOREIGN EXCHANGE MARKETS

У статті проаналізовано вплив тарифної політики Д. Трампа на розвиток світового валютного ринку в розрізі обсягів операцій, структури міжнародного ринку валют за інструментами, географії торгівлі, а також

виокремлено валюти, які були найбільш затребуваними. Встановлено, що порівняно з іншими сферами та галузями світової економіки валютний ринок найменше піддається деглобалізації; тарифні обмеження порівняно з іншими сегментами фінансового ринку навпаки сприяли стрімкому зростанню обсягів операцій ринків валют. Виявлено випереджаюче зростання обсягів торгівлі валютою порівняно зі світовою торгівлею і переорієнтація світового валютного ринку на спекулятивні операції. Визначено, що український валютний ринок непомітно відреагував на тарифні події і був більш стабільним, ніж світовий, обґрунтовано його залежність від впливу внутрішніх чинників.

The protectionist policy of Donald Trump destabilized global commodity and financial markets, leading to significant losses for businesses and households. Therefore, studying the impact of the new tariff policy of the United States on currency markets is relevant in terms of determining its consequences for the global and national economy. The aim of this article is to investigate how Donald Trump's protectionist trade policy affects global and Ukrainian currency markets, identify characteristic trends in their development under current conditions, and explore possible consequences. Changes have been identified in terms of transaction volumes, the structure of the international currency market by instruments, trade geography, as well as highlighting the currencies that were most in demand. It has been established that compared to other sectors and industries of the global economy, the currency market is the least affected by deglobalization; tariff restrictions, in contrast to other segments of the financial market, have contributed to a rapid increase in transaction volumes in currency markets. The driver that accelerated the growth of the global currency market was the decline in the value of the dollar, as reflected by the US Dollar Index (DXY), which increased by 5.1% in April-May 2025. Investors and ordinary Europeans reallocated their assets into stronger currencies, which increased transaction volumes in the currency market. The most sought-after trading instruments after

the introduction of new US tariffs were: currency swaps (41.7% of the total market), the volume of which increased in 2025 by \$0.7 trillion per day, while their share in the trade structure decreased by 9.3%; spot transactions, which grew by \$0.8 trillion per day (and their share in the trade structure increased by 3% to 31%). Other trading instruments (forwards, options, futures, currency arbitrage transactions) increased their share in the trading structure by 6.3%, reflecting a shift in the global currency market towards speculative operations. A leading growth in currency trading volumes compared to global trade has been identified. It has been determined that the Ukrainian currency market reacted subtly to tariff events and was more stable than the global market, with its dependence on internal factors justified.

Ключові слова: валютний ринок, деглобалізація, тарифна політика, валютний курс, індекс долара США, індекс волатильності VIX.

Keywords: foreign exchange market, deglobalization, tariff policy, exchange rate, US dollar index, VIX volatility index.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Значне поширення та швидкий розвиток фінансових ринків є наслідком діджиталізації та фінансової глобалізації, яка стрімко охопила весь світ в останні 60-70 років. Сучасний етап розвитку фінансових ринків відчуває на собі помітний вплив нової тарифної політики Д. Трампа, коли чітко проявилася тенденція до деглобалізації, якій присвячені численні дослідження. Проблема полягає в комплексному аналізі впливу деглобалізації на розвиток усіх секторів фінансового ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В роботах українських вчених, опублікованих до введення квітневих (2025 року) тарифів Д. Трампа, здебільшого висвітлюються проблеми розвитку українського валютного ринку під час російсько-української війни [2, 3]. Значна увага приділяється

аналізу регуляторної політики НБУ у 2022-2023 роках, яка проводилася з метою стримування девальвації гривні. Шапран Н. виокремлює основні тенденції, які були притаманні українському валютному ринку на початку повномасштабної війни, що склалися внаслідок появи нових ризиків для населення і бізнесу і виявилися у шоковому попиті на іноземну валюту. Автор проводить ґрунтовний аналіз монетарних заходів НБУ, надає оцінку ефективності впроваджених дій та доходить до висновку, що для стабілізації готівкового ринку валюти в умовах воєнного стану знадобилося більше року [11]. Холодна Ю.Є. надає ретроспективний аналіз системи валютного регулювання, виявляє сучасні тенденції її функціонування в умовах війни з ретельним дослідженням всіх регуляторних дій НБУ у 2022 році та пропонує перспективні напрями регуляторної діяльності на валютному ринку [10]. Олійник А.А., Штурмак О.О. зробили ґрунтовний аналіз динаміка та сучасного стану національного валютного ринку (курс гривні, обсяги операцій на готівковому та безготівковому ринках, інтервенції НБУ, обсяг міжнародних резервів) та запропонували шляхи підвищення ефективності його функціонування [5].

В наукових дослідженнях, опублікованих після введення нових тарифів Д. Трампа у 2025 році, науковці здебільшого аналізують їхній вплив на світову економіку та торгівлю. Белінська Г.В., Захарєнков В.Р. доходять до висновку про пряму загрозу протекціоністської політики США для світової економіки. Автори акцентують увагу на політичних наслідках торгівельної політики Трампа - підвищенні ризиків гонки озброєнь, руйнації оборонних союзів та зростанні ризиків нової повномасштабної війни [1]. Українські вчені, так, як і зарубіжні, вказують на початок деглобалізаційних процесів у світовій економіці з впровадженням нової протекціоністської політики США. Але вплив тарифної політики Д. Трампа на стан і розвиток фінансових ринків, зокрема валютного ринку, в публікаціях українських вчених не висвітлюється.

В працях зарубіжних вчених досліджується реакція фондових ринків на впровадження нових тарифів США. Автори Özdurak С., Yantur Р. виявили прямий зв'язок між тарифними подіями та різким зростанням індексу VIX, показником волатильності ринку, який простежується у короткостроковій реакції фінансових ринків шляхом зміни цін на активи. Науковці доходять до висновку, що відхилення від принципів ліберальної демократії шляхом впровадження протекціоністської політики мають для фінансових ринків дестабілізуючі наслідки [19].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри ґрунтовне наукове дослідження зв'язку між новими тарифами Д. Трампа та волатильністю фінансових ринків, деякі аспекти проблеми потребують додаткового опрацювання. Фінансові ринки – це не лише ринки грошей, акцій, облігацій, крипто валют, похідних цінних паперів тощо, а й валютні ринки. В цілому повна реакція світового валютного ринку на введення тарифних обмежень не виявлена і потребує системного аналізу.

Мета статті – дослідити, як впливає протекціоністська торговельна політика Д. Трампа на світовий та український валютні ринки та виявити ступінь залежності національного валютного ринку від зовнішніх чинників.

Результати дослідження. Протекціоністська політика Д. Трампа почалася не в 2025 році, як іноді вважають, а ще у період його першої каденції, коли встановлення 10%-го імпортного тарифу призвело за дослідженнями зарубіжних вчених до щомісячної втрати добробуту американців у 2018 році в розмірі 1,4 млрд. дол. США та зростанню цін на 10,4% [19].

Під час свого нового терміну на посаді президента США Д. Трамп у квітні 2025 року запровадив нові комплексні тарифи та заходи, які вважаються найсуворішими торговельними бар'єрами минулого століття. Введення нових тарифів Дональда Трампа призвело до послаблення економічної та фінансової глобалізації через протекціоністську політику. Комплекс заходів, які охоплювали майже весь світ, включав зокрема: 10% -

універсальне імпорتنе мито на більшість іноземних товарів; 50–60% - підвищені тарифи для країн із «недобросовісною торгівлею» (Китай, Мексика, В'єтнам, Таїланд). Загальне тарифне навантаження на китайський імпорт зросло до 125–145%, що наближалося до рівнів Великої депресії; 50% - секторальні мита на окремі метало продукти й інші [4].

Постійні загрози введення нових мит і торговельних конфліктів спричинили різкі коливання на світових фондових ринках. Так, ринок акцій болісно реагував на тарифну політику Д. Трампа: очікування введення нових тарифів призвело до падіння індексу S&P-500 з 3-го по 10-те березня 2025 року на 10,1%, а 2-3 квітня він впав приблизно на 4,9%; Nasdaq втратив 5,97%, – майже 4% за один день, що було найбільшим одноденним падінням із 2020 року [13]. Більше інших втратили компанії, чутливі до зміни тарифів: капіталізація компанії Ілона Маска Tesla скоротилася приблизно на 8%, Nvidia – на 6%, Apple – на 4%. [4] Такий потужний обвал у квітні 2025 року продемонстрував, що фінансові ринки сприймають тарифи як серйозну загрозу рецесії. Ринок облігацій відреагував на введення нових тарифів зниженням доходності 10-річних казначейських облігацій США з 4,5% до 4,2% [4], що призвело до зменшення попиту на них та інвестування в більш безпечні активи. Завдяки новим тарифам Д. Трампа світовий фондовий ринок за день втратив 2,4 трильйони доларів [19].

Але вже з кінця квітня 2025 року фондові ринки почали відновлюватися на тлі очікування інвесторами зниження тарифів для Китаю та інших торговельних партнерів США. Так, індустріальний індекс Dow Jones на 4 квітня становив 40669,36, втративши більше 9% за два попередніх дня, а вже на 1 червня 2025 року він відновився до 44094,77 (зростання на 8,4%) [13].

Від введення нових тарифів Л. Трампа виграв лише такий сектор фінансового ринку, як валютний ринок, який, на відміну від фондового ринку, не зменшив своєї ємності: обсяги операцій на ньому зросли. Валютний ринок реагував на тарифи збільшенням амплітуди коливань

валютних курсів. Індекс долара США (DXY) – показник, що служить важливим індикатором для трейдерів, які оцінюють ринкові настрої й глобальну економічну ситуацію – просів: він втратив 0,7% (3 квітня) і ще 4,4% до кінця травня. Відповідно тарифна експансія США 2025 року викликала очікувану реакцію інвесторів: JPY зміцнилася на $\approx 1,4\%$, CHF – на 1% [13]. Інвестори переорієнтували свої активи у «валюти-притулки», що збільшило обсяг операцій на валютному ринку.

Знецінення долара США призвело до зменшення його купівельної спроможності. Тому не тільки інвестори, а й пересічні європейці, які зберігали свої заощадження у доларах, переводили їх у більш міцні валюти, що також збільшило величину операцій світового валютного ринку.

Обсяг світового валютного ринку вже давно значно перевищує обсяг світової торгівлі (табл. 1). Період з 2021 по 2025 роки обраний тому, що 2021-2024 роки, час каденції Дж. Байдена, був безтарифним, хоча в цей період не було скасовано 10%-й тариф Д. Трампа. А саме у 2025 році почався шок невизначеності у світовій торгівлі, пов'язаний з впровадженням нових тарифів Д. Трампа.

Таблиця 1. Щоденні обсяги світового валютного ринку та світової торгівлі у 2021-2025 рр., трлн. дол.

Показники	2021	2022	2023	2024	2025	Відхилення, 2025/2021, %
Щоденний обсяг світового валютного ринку	6,6	9,6	7,5	6,5	9,6	45,5
Щоденний обсяг світової торгівлі	0,075	0,085	0,084	0,090	0,096	23,1

Складено і розраховано за [6-7, 14-18]

Щоденний обсяг валютного ринку демонструє високу волатильність: плюс 45,5% у 2022 році, мінус 21,9% у 2023 році, мінус 13,3% у 2024 році та плюс 47,7% у 2025 році; в цілому – зростання на 45,5% за 5 років. Стрімке зростання валютного ринку у 2022 році викликане початком російсько-

української війни, яка підсилила комерційні та валютні ризики у світовій економіці та спричинила зростання волатильності курсів. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну призвело до зростання цін на енергоносії, зокрема на нафту до рівня 110-118 доларів за барель у березні 2022 року [13].

Динаміка щоденного обсягу світової торгівлі свідчить про її стале, майже щорічне зростання, за період спостережень – збільшення на 23,1%.

Певні зміни на світовому валютному ринку відбулися і в обсягах окремих операцій. Структура світового валютного ринку за інструментами у 2024 році була такою (рис. 1):

У 2025 році переважали ті ж самі операції, що і в 2024 році, але структура ринку дещо змінилася. Потреба у хеджуванні валютних ризиків у 2025 році змусила інвесторів та контрагентів світової торгівлі все більше використовувати наступні інструменти торгівлі:

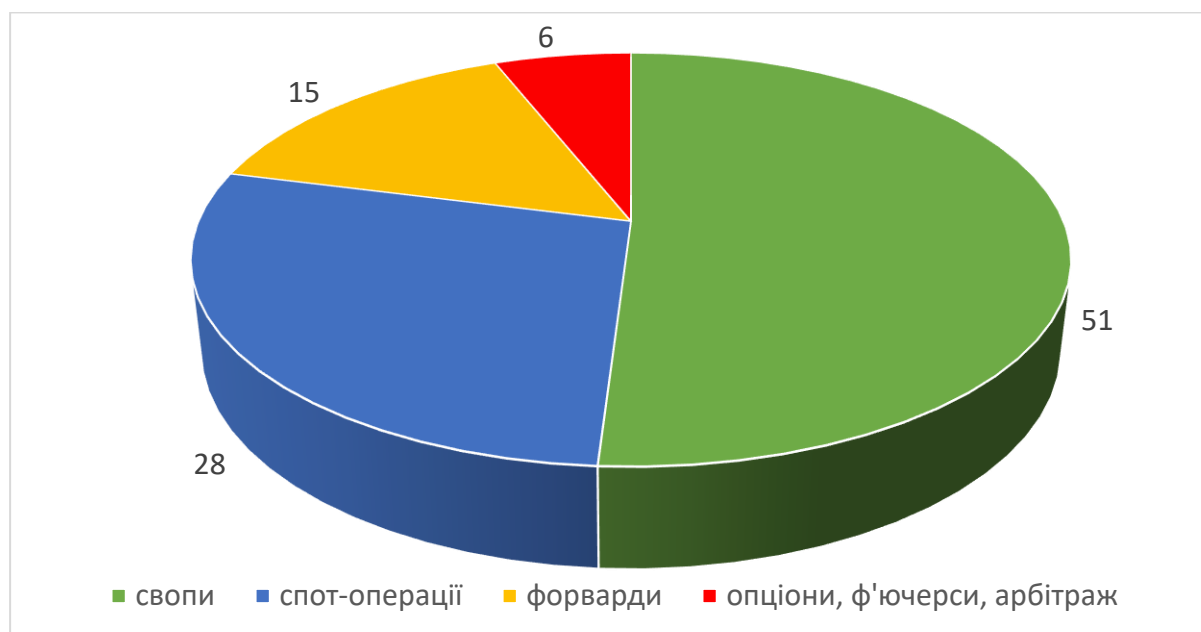

Рис. 1. Структура світового ринку валют відповідно до його основних інструментів у 2024 році, % (розраховано і побудовано за [6])

1) Валютні свопи, що, як і у 2024 році, стали найбільш затребуваним інструментом з обсягом 4 трлн. доларів на день у 2025 році проти 3,3 трлн. доларів у 2024 році, але їхня частка скоротилася до 41,7%. Операції з

валютними свопами є найкращими для хеджування валютних ризиків, а також для уникнення відкритої валютної позиції: банки використовують свопи, щоб обмін валют не створював ризикованих дисбалансів між їхніми активами та зобов'язаннями в одній валюті.

2) Частка спот-транзакцій зросла до 31% загального обсягу торгів проти 28% у 2024 році, збільшившись на 3%. Загальний обсяг спот-операцій збільшився на 0,8 трлн. доларів на день: з 2,2 до 3 трлн. доларів у 2025 році. Зростання спот-ринку більше, ніж на третину, також можна пояснити ціллю хеджування валютних ризиків з боку учасників світової торгівлі, оскільки наявна валюта вже не схильна до курсових коливань і не несе в собі ризик можливих втрат від волатильності курсів.

3) На інші інструменти валютного ринку (форварди, опціони, ф'ючерси, валютний арбітраж) у 2024 році припадало 21%, у 2025 році – 27,3%. В останні десятиріччя спостерігається скорочення частки складних валютних інструментів (опціонів, ф'ючерсів) у світовій торгівлі, які потребують від інвесторів певних знань, глибокого розуміння механізмів ринку та фінансових інструментів, а також професійного досвіду. Але саме підвищення волатильності валютних курсів у 2025 році викликало переорієнтацію учасників ринку (особливо тих, хто має професійний досвід) на такі спекулятивні інструменти, як опціони та ф'ючерси.

Висока волатильність фінансових ринків у 2025 році стала драйвером зростання світового валютного ринку, позаяк поширилися операції валютного арбітражу, на яких інвестори не можуть багато заробляти у «спокійний час». Валютний арбітраж не потребує від інвестора професійних знань, а лише миттєвої реакції на зміну валютних курсів.

Значні курсові коливання сприяли зростанню цін на дорогоцінні метали, зокрема золото, яке сягнуло історичних максимумів: пробиття 3167 доларів за унцію 3 квітня, зростання вище 3300 доларів за унцію до середини місяця у 2025 році [4]. Найвищою ціною золота у 2025 році стала позначка 4549,71 доларів за унцію, яка була досягнута 26 грудня 2025 року, що стало

новим історичним максимумом. Ціни на срібло зросли на 150%, а на платину – на 110% [13]. Це сталося завдяки геополітичній напруженості та очікуванням зниження ставок ФРС, що змусило інвесторів шукати безпечні активи. І хоча ринок дорогоцінних металів є особливим сегментом фінансового ринку, золото завжди залишається одним з консервативних активів, до якого тяжіють інвестори з метою уникнення можливих ризиків в час високої невизначеності.

В розрізі валют, які були найбільш затребуваними, значних змін у 2025 році порівняно з 2024 роком не відбулося.

Долар США, незважаючи на знецінення у першій половині 2025 року, залишається основною валютою, беручи участь у 89,2% усіх операцій. Друге та третє місця посідали євро та японська єна.

Протягом 2025 року курс EUR/USD змінився на 13,13%, приймаючи значення від 1,0146 до 1,1919 (рис. 2).

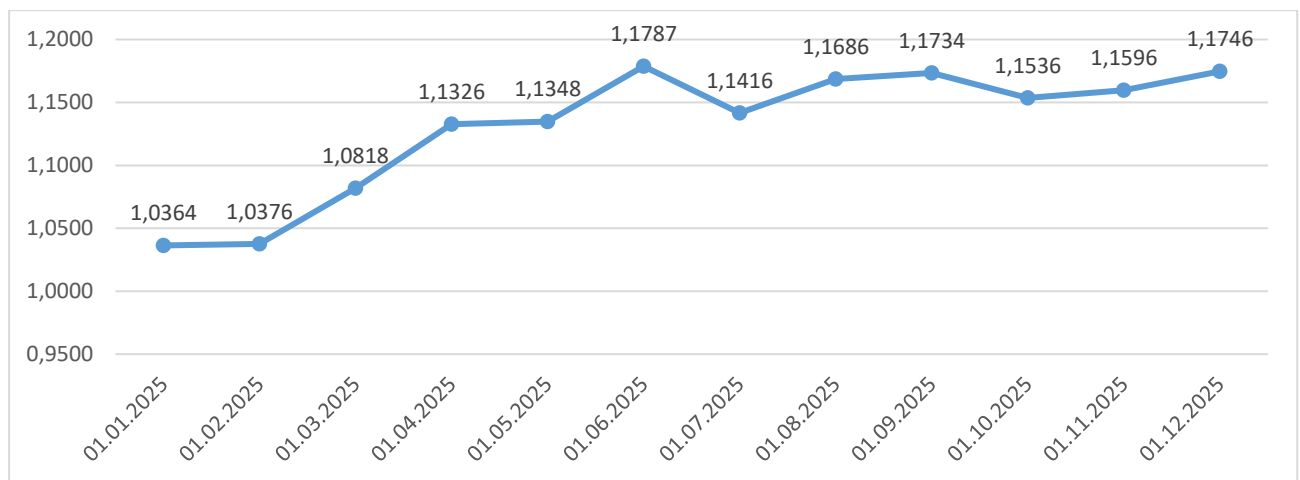

Рис. 2. Курс EUR/USD у 2025 році (Побудовано за [13])

Це стало результатом зниження ключової ставки ФРС на 0,25 відсоткового пункту, яка пом'якшила свою монетарну політику, та побоювань інвесторів щодо сповільнення економіки США. На початку 2025 року євро ледве не впало нижче паритету до долара, але з квітня стабілізувалося. Серед європейських валют найбільш стійким був фунт стерлінгів.

Азійські валюти, зокрема юань, єна, були під тиском через запровадження нових мит з боку США. Але китайський юань залишався стабільним, оскільки Пекін стримував девальвацію, щоб стабілізувати зовнішньоторговельну ситуацію.

Географія торгівлі на світовому валютному ринку у 2025 році залишалася майже незмінною порівняно з 2024 роком. Основними центрами торгівлі валютою та валютними деривативами були Лондон, Нью-Йорк, Сінгапур, Токіо, Франкфурт. На Лондон припадає 37,8% світової торгівлі валютою або 4,7 трлн. дол., що пояснюється його вигідним географічним розташуванням (перекриває торговельні сесії Азії та Америки) та розвиненою нормативною базою. Друге місце посідає Нью-Йорк з часткою близько 19%. Частка Сінгапура сягає 11,8%, а середній щоденний обсяг торгів валютою - 1,485 трлн. доларів. Частка Токіо становить 6% (445 млрд. дол. на день) [6]. Франкфурт є ключовим центром для євро.

Український валютний ринок характеризується істотним зростанням: станом на кінець 2025 року обсяг міжбанківських операцій (з НБУ) сягнув понад 65 млрд. доларів США [7], при цьому ринок безготівкової валюти є активним, з постійним зростанням операцій, за 4 воєнних роки – на 28%, у 2025 році – на 3,8% порівняно з 2024 роком. На безготівковому ринку валюти переважають операції продажу, обсяг купівлі іноземної валюти НБУ у 2025 році пробив абсолютний мінімум, обмежившись лише сумою у 42 млн. дол. У 2025 році спостерігалось щомісячне зростання обсягів інтервенцій НБУ з максимальним показником у грудні 2025 року – 4,46 млрд. дол. Отже, для підтримки стабільності курсу гривні НБУ довелося здійснювати масштабні валютні інтервенції протягом 2025 року. Наочно це простежується у порівнянні з мирним, 2021-м роком, коли було продано 1,257 млрд. дол. іноземної валюти (в еквіваленті) [8] (зростання у 29 разів в 2025 році проти 2021 року). Таким чином, висока волатильність валютних курсів в Україні у 2025 році стримувалася завдяки інтервенціям НБУ, якому вдалося стабілізувати ринок і задовольнити зростаючий попит з боку бізнесу та

населення на іноземну валюту. Девальваційний тренд гривні у 2025 році суттєво уповільнився. Водночас НБУ вдалося протягом 2025 року збільшити валютні резерви до суми 57,3 млрд. дол. (на 30,8%) [8] завдяки міжнародним партнерам.

Найкращим показником реакції населення на надзвичайні події є його поведінка на готівковому ринку. Ринок готівкової валюти з початком війни продемонстрував протилежне співвідношення між попитом та пропозицією порівняно з мирним часом: всі воєнні роки переважала купівля валюти населенням (рис. 3). За воєнні часи обсяг купівлі іноземної валюти населенням майже вдвічі збільшився, зі стрімким зростанням у 2024-2025 роках. Збільшення попиту на іноземну валюту у 2024-2025 роках всередині країни було викликане перш за все внутрішніми чинниками.

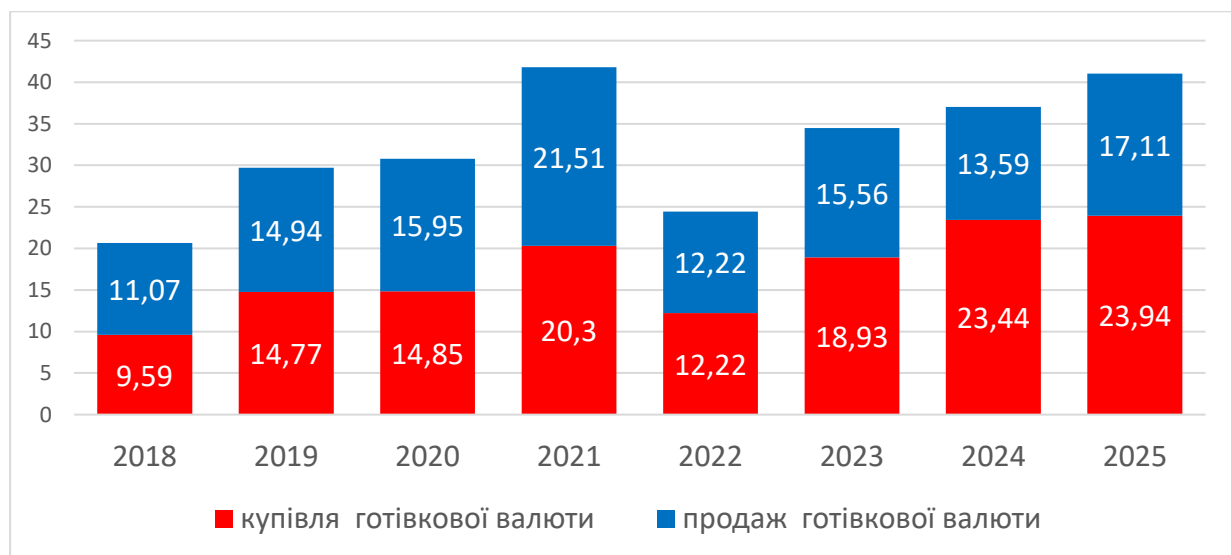

Рис. 3. Купівля-продаж готівкової валюти населенням України у 2018-2025 рр., млрд. дол. (побудовано за [7])

У жовтні 2024 року Верховна Рада прийняла закон №11379-д, який затвердив відстрочку мобілізації чоловіків віком 18-25 років. Станом на липень 2026 року закон ще не підписаний президентом. Саме прийняття зазначеного закону викликало нову масштабну хвилю міграції населення з України в Європу. Якщо у 2023 році в Європі було 5,94 млн. українських біженців, то у грудні 2024 року їх було вже 6,25 млн., а в листопаді 2025 року

– 6,53 млн. (тобто зростання на 590 тис. осіб) [12]. А більшість біженців, завдяки усталеним психологічним настроям віддає перевагу готівковій валюті.

У квітні 2025 року населення України купило готівкової валюти на суму 2,066 млрд. дол., і це було менше, ніж у лютому (2,375 млрд. дол.) та травні (2,106 млрд. дол.) [8]. Але в тому ж місяці продаж валюти був рекордним за весь 2025-й рік – 1,54 млрд. дол. Отже, з впровадженням нової тарифної політики США попит українців на валюту скоротився, а не зріс, як на ринках розвинутих країн, де він переорієнтувався на більш міцні валюти.

У 2025 році зростання попиту населення на іноземну валюту уповільнилося, що пояснюється внутрішніми чинниками. Відсутність значних валютних коливань, як у липні 2022 року, більш-менш прогнозований курс за підтримки зваженої політики НБУ зменшили девальваційні очікування українців. До того ж чотири роки війни значно зменшили реальні доходи населення і, таким чином, обмежили його фінансові можливості для купівлі іноземної валюти.

На безготівковому валютному ринку України суттєвих змін у продажі валюти бізнес-структурам та населенню у 2025 році не спостерігалось: 6,416 млрд дол. у березні, 6,317 млрд дол. у квітні, 6,495 млрд дол. у травні, в наступних місяцях приблизно в такому ж обсязі, окрім липня та грудня [8], що можна пояснити сезонним чинником. Таким чином, безготівковий валютний ринок, як і готівковий, не реагував на зміни у тарифній політиці США. Відсутність реакції безготівкового ринку на тарифні події впливає з незначного обсягу торгівлі США з Україною: український експорт у США в 2025 році становив лише 2% від усього експорту [9].

Отже, валютний ринок України, як готівковий, так і безготівковий, не реагував на нову протекціоністську політику США, його функціонування залежить в основному від впливу внутрішніх чинників – геополітичних ризиків та регуляторної політики НБУ. Залежність від зовнішніх чинників

(міжнародна допомога) зменшується разом з формуванням достатнього обсягу міжнародних резервів.

Висновки. Таким чином, виявлено наступні тенденції у розвитку світового валютного ринку в останні 5 років та у час впровадження нових тарифів Д. Трампа.

По-перше, стрімке збільшення світового валютного ринку на 47,7% у 2025 році проти 2024 року, саме у тому році, коли було запроваджено нові тарифні обмеження, свідчить про те, що саме цей сегмент фінансового ринку найменше піддається деглобалізації. На відміну від фондового ринку він не просів у квітні 2025 року, а, навпаки, збільшив обсяги операцій.

По-друге, світовий валютний ринок протягом 2021-2025 років зростав у 2 рази швидше, ніж світова торгівля. А це означає, що його роль в обслуговуванні світової торгівлі поступово зменшується, і він все більше починає виконувати спекулятивні валютні операції, працюючи з окремим товаром – валютою.

По-третє, вплив тарифів Д. Трампа на світовий валютний ринок виявився в стрімкому зростанні обсягів торгівлі валютою у зв'язку з падінням курсу долара США та переорієнтацією інвесторів й пересічних громадян на більш надійні валюти. Отже, збільшення волатильності фондових індексів як реакція на підвищення невизначеності, про що свідчить зростання індексу волатильності VIX, або «індексу страху» вище 26 пунктів у квітні та його значення у 21-23 пункти у липні 2025 року, було драйвером, що прискорив зростання світового валютного ринку.

По-четверте, світовий валютний ринок – це той сегмент світового фінансового ринку, якого у найменшому ступені торкнулися тарифні обмеження, які були запроваджені новою протекціоністською політикою Д. Трампа. Він виявився найбільш сталим серед усіх сегментів фінансового ринку і навіть виявив тенденцію до зростання попри збільшення невизначеності.

Український валютний ринок у 2025 році був більш стабільним, ніж світовий, завдяки зваженій політиці НБУ, міжнародній підтримці та меншому ступені втягнутості економіки країни у глобалізаційні процеси. Валютний ринок України, як готівковий, так і безготівковий, продемонстрував у 2025 році відсутність реакції на тарифні обмеження та залежність його кон'юнктури переважно від дії внутрішніх чинників.

Література

1. Белінська Г.В., Захарєнков В.Р. Економічні потрясіння в умовах глобалізації як причина трансформації світопорядку. Економіка та суспільство, 2025. Випуск 73. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/5918/5856> (дата звернення 03.01.2026).
2. Заволока Ю., Кузьменко О. Робота банківської системи та валютного ринку в умовах війни. Економіка та суспільство. 2023. № 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2346> (дата звернення 05.01.2026).
3. Костюнік О.В., Рудий Д.Ю. Сучасний стан та розвиток валютного ринку України. Матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток підприємництва як фактор зростання національної економіки» 22 листопада 2023 року. Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2023. – 158 с. URL: <https://conf-keip.kpi.ua/article/view/294539> (дата звернення 05.01.2026).
4. Нова торгова політика США 2025 після повернення Трампа: вплив на світові ринки. URL: <https://www.fxclub.org/uk/markets-data/reviews/yak-myta-ssha-vplyvayut-na-finansovi-rynky> (дата звернення 10.01.2026).
5. Олійник А.А., Штурмак О.О. Особливості функціонування валютного ринку України в сучасних умовах. Економіка та суспільство, 2025. Випуск 79. URL: <https://www.researchgate.net/publication/397533577> (дата звернення 05.01.2026).

6. Офіційний сайт Банка міжнародних розрахунків. URL: <https://www.bis.org/index.htm> (дата звернення 09.01.2026).
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення 06.01.2026).
8. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення 22.01.2026).
9. Слово і діло: аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2025/04/03/infografika/ekonomika/torhivlya-ukrayiny-ta-ssha-yak-zminyuvavsyia-obsyah-eksportu-ta-importu#:~:text=%D0%92%> (дата звернення 04.02.2026).
10. Холодна Ю.Є. Валютне регулювання в Україні: сучасні тенденції та перспективи. Економіка та суспільство, 2024. Випуск 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4978/4924> (дата звернення 05.01.2026).
11. Шапран Н.С. Тенденції розвитку валютного ринку України в період війни. Економіка та суспільство, 2023. Випуск 57. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3125/3048> (дата звернення 05.01.2026).
12. Як змінювалася кількість українських біженців у Європі за 4 роки великої війни. Слово і діло: аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2025/12/03/infografika/suspilstvo/yak-zminyuvavsyia-kilkist-ukrayinskykh-bizhencziv-yevropi-4-roky-velykoyi-vijny#:~:text=%> (дата звернення 25.01.2026).
13. Investing.com. URL: <https://ru.investing.com/indices/us-spx-500-historical-data> (дата звернення 11.01.2026)
14. Highlights of world trade in 2021. World Trade Organization. 2022. Chapter II. P. 11. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2022_c2_e.pdf (дата звернення 14.01.2026).
15. Highlights of world trade in 2022. World Trade Organization. 2023. Chapter II. P. 11. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2023_ch2_e.pdf (дата звернення 14.01.2026).

16. World Trade Statistics 2023. World Trade Organization. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statistics2023_e.htm (дата звернення 14.01.2026).

17. Highlights of world trade in 2024 https://www.wto.org/english/news_e/news24_e/wtr_09sep24_e.htm (дата звернення 14.01.2026).

18. Highlights of world trade in 2025. URL: <https://unctad.org/topic/trade-analysis>. (дата звернення 14.01.2026).

19. Özdurak C., Yantur P. Globalization at a Turning Point: Trump's Tariffs, Financial Market Impacts, and the Re-Evaluation of Fukuyama's "End of History". URL: <https://www.preprints.org/manuscript/202506.0864> (дата звернення 05.01.2026).

References

1. Belinska, G.V. and Zakharenkov, V.R. (2025), "Economic shocks in the context of globalization as a cause of the transformation of the world order". *Economy and Society*, vol. 73, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/5918/5856> (Accessed 3 Jan 2026).

2. Zavoloka, Yu. and Kuzmenko, O. (2023), "Operation of the banking system and foreign exchange market under wartime conditions", *Economy and Society*, vol. 50, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2346> (Accessed 5 Jan 2026).

3. Kostyunik, O.V. and Rudy, D.Yu. (2023), "Current state and development of the foreign exchange market of Ukraine", *Rozvytok pidpriyemnitstva yak factor zrostannya natsionalnoyi ekonomici: Materialy XXII Mizhnarodnoi Naukovo-Praktychnoi Konferentsii* [Development of Entrepreneurship as a Factor of Growth of the National Economy: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference], Kyiv, Ukraine, pp. 110, available at: <https://conf-keip.kpi.ua/article/view/294539> (Accessed 5 Jan 2026).

4. Forex Club (2025), “New US Trade Policy 2025 after Trump's Return: Impact on Global Markets”, available at: <https://www.fxclub.org/uk/markets-data/reviews/yak-myta-ssha-plyvayut-na-finansovi-rynky> (Accessed 10 Jan 2026).

5. Oliynyk, A.A. and Shturmak, O.O. (2025), “Peculiarities of the functioning of the foreign exchange market of Ukraine in modern conditions”, *Economy and Society*, vol. 79, available at: <https://www.researchgate.net/publication/397533577> (Accessed 5 Jan 2026).

6. Official website of the Bank for International Settlements (2026), available at: <https://www.bis.org/index.htm> (Accessed 9 Jan 2026).

7. Official website of the Ministry of Finance of Ukraine (2026), available at: <https://mof.gov.ua/uk/> (Accessed 6 Jan 2026).

8. Official website of the National Bank of Ukraine (2026), available at: <https://bank.gov.ua/> (Accessed 22 Jan 2026).

9. Word and Deed: analytical portal (2025), “Trade between Ukraine and the USA: how the volume of exports and imports changed”, available at: <https://www.slovoidilo.ua/2025/04/03/infografika/ekonomika/torhivlya-ukrayiny-ta-ssha-yak-zminyuvavsya-obsyah-eksportu-ta-importu#:~:text=%D0%92%> (Accessed 23 Jan 2026).

10. Kholodna, Yu.E. (2024), “Currency regulation in Ukraine: current trends and prospects”, *Economy and society*, vol. 68, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4978/4924> (Accessed 5 Jan 2026).

11. Shapran, N.S. (2023) “Trends in the development of the foreign exchange market of Ukraine during the war”, *Economy and Society*, vol. 57, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3125/3048> (Accessed 5 Jan 2026).

12. Word and Deed: analytical portal (2025), “How did the number of Ukrainian refugees in Europe change during the 4 years of the Great War?”, available at: <https://www.slovoidilo.ua/2025/12/03/infografika/suspilstvo/yak->

zminyuvalasya-kilkist-ukrayinskyx-bizhencziv-yevropi-4-roky-velykoyi-vijny#:~:text=% (Accessed 25 Jan 2026).

13. Investing.com, Financial platform (2026), available at: <https://ru.investing.com/indices/us-spx-500-historical-data> (Accessed 11 Jan 2026).

14. World Trade Organization (2022), Highlights of world trade in 2021”, available at: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2022_c2_e.pdf (Accessed 14 Jan 2026).

15. World Trade Organization (2023), “Highlights of world trade in 2022”, available at: https://www.wto.org/english/es_e/booksp_e/wtsr_2023_ch2_e.pdf (Accessed 14 Jan 2026).

16. World Trade Organization (2024), “World Trade Statistics 2023”, available at: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statistics2023_e.htm (Accessed 14 Jan 2026).

17. World Trade Organization (2025), “Highlights of world trade in 2024”, available at: https://www.wto.org/english/news_e/news24_e/wtr_09sep24_e.htm (Accessed 14 Jan 2026).

18. World Trade Organization (2026), “Highlights of world trade in 2025”, available at: <https://unctad.org/topic/trade-analysis>. (Accessed 14 Jan 2026).

19. Özdurak, C. and Yantur, P. (2025), “Globalization at a Turning Point: Trump's Tariffs, Financial Market Impacts, and the Re-Evaluation of Fukuyama's "End of History"”, *Preprints org*, available at: <https://www.preprints.org/manuscript/202506.0864> (access date 05.01.2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 14.02.26

Прорецензовано / Revised: 17.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26